

Beogradska filharmonija
Sezona 2021/22
Baš smo vas se uželeli

Petak, 14. januar 2022.

Džaume Santonja
Andrej Korobejnikov, klavir

Sergej Rahmanjinov
Ostrvo mrtvih, op. 29

Trajanje oko 22 minuta

Dmitrij Šostakovič
Koncert za klavir i orkestar br. 2 op. 102

Allegro
Andante
Allegro

Trajanje: oko 20 minuta

Jan Sibelijus
Simfonija br. 1 op. 39 u e-molu

Andante, ma non troppo – Allegro energico
Andante (ma non troppo lento)
Scherzo: Allegro
Finale: Andante

Trajanje: oko 38 minuta

Sergej Rahmanjinov (1873-1943) komponovao je simfonijsku poemu **Ostrvo mrtvih** u Drezdenu 1908. godine. Nastanak dela je inspirisala crno-bela reprodukcija istoimene slike švedskog simboliste Arnolda Beklina, koju je Rahmanjinov video na izložbi u Parizu, 1907. godine. Videvši kasnije originalnu sliku u boji, Sergej Rahmanjinov je bio duboko razočaran, rekavši: *Da sam prvo video original, verovatno nikada ne bih komponovao svoje „Ostrvo mrtvih“. Dopala mi se samo u crno-belaj tehnici.*

Kompozicija se smatra klasičnim primerom kasnog muzičkog romantizma u Rusiji početkom dvadesetog veka. Zlokobni naslov i sadržaj likovnog dela, čijih pet različitih verzija prikazuju usamljeno kameno ostrvo sa visokim čempresima ka kome se kreće čamac sa mrtvačkim kovčegom, ostavili su snažan utisak na kompozitora. Muzika *Ostrva mrtvih* otpočinje u najdubljim registrima orkestarskih instrumenata u *pianissimo* dinamici. Muzički tok dela dostiže nekoliko izražajnih kulminacija, i vraća se na početnu tišinu.

Od šest koncerata **Dmitrija Šostakoviča** (1906-1975) za solističke instrumente i orkestar, dva su komponovana za klavir. Dok je prvi zapravo napisan kao dupli koncert za klavir i trubu sa podjednako važnim deonicama oba solistička instrumenta, drugi je klasičnog formalnog obrasca. Dva koncertantna ostvarenja namenjena klaviru deli više od dvadeset godina. **Drugi klavirski koncert** Šostakovič je komponovao 1957. godine za 19. rođendan svog sina Maksima, koji ga je premijerno izveo na diplomskom koncertu na Moskovskom konzervatorijumu. Pošto su kompozicije Šostakoviča nebrojeno puta bile izložene cenzuri autor je, želeći da spreči neprijatan kritički odziv, delo sam karakterisao kao nepretenciozno i *bez visokih umetničkih dometa*. Neobično veseo ton Drugog klavirskog koncerta nije karakterističan za Šostakovičev opus. Okvirni stavovi koncerta slične su strukture – jasnim solističkim temama kontrastiraju orkestarske teme sa vojničkim prizvukom. Melanholični drugi stav podseća na Šopenov noćno, dok treći stav plesnog karaktera kroz pentatonske motive i neobične ritmove donosi i reminiscenciju na *školske dane* – delove Hanonovih tehničkih vežbi inkorporiranih u Šostakovičevo originalno muzičko tkivo.

Prva simfonija Jana Sibelijusa (1865-1957) op. 39 u e-molu nastala je 1898, kada je kompozitor imao 33 godine. Iste godine je simfoniju premijerno izvela Helsinška filharmonija kojom je upravljao autor. Strogi simfonijski okvir odlikuje izražena muzička naracija sa snažnim

nacionalnim pečatom. Prvi stav sledi poznoromantičarsku tradiciju prebacivanja dramaturškog težišta sa ekspozicije na reprizu, dok se na mestu drugog stava nalazi rondo, koji više podseća na varijacionu formu. Trodelni skerco je u tipičnom skercoznom duhu sa predahom u srednjem delu. Tematski materijal poveren klarinetu sa početka prvog stava simfonije, transformisan pronalazi mesto u introdukciji finala, označenog kao *quasi una Fantasia*. U tom smislu, muzički materijal pokazuje određen stepen sličnosti, te je način njegovog razvoja potpuno specifičan i različit od klasične sonatne forme. Po tome je ova simfonija jedinstvena, ne samo u Sibelijusovom opusu, nego i kao prvo delo ovog žanra u opusu nekog kompozitora, nimalo nezrela i početnička, već sa sopstvenim pečatom.

mr Asja Radonjić